

AcademiWales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adroddiad Blynyddol 2021-22

#UnGwasanaethCyhoeddusCymru

Cynnwys

Croeso i'n Hadroddiad Blynyddol 2021-22. Fe'i hysgrifennwyd fel llinell amser sy'n tynnu sylw at ein prif lwyddiannau yn ystod pob cyfnod o dri mis.

Trosolwg y Cyfarwyddwr	3
Ebrill – Mehefin 2021	6
Gorffennaf – Medi 2021	9
Hydref – Rhagfyr 2021	11
Ionawr – Mawrth 2022	14

Gallwch ddysgu mwy amdanon ni, y gwaith rydyn ni'n ei wneud, gyda phwy rydyn ni'n gweithio a'n gwerthoedd trwy ymweld â'n gwefan:

gov.wales/academiwales

Dyluniad y clawr gan Niki Bedford, Academi Wales

Trosolwg y Cyfarwyddwr

Alex Walters, Cyfarwyddwr, Academi Wales

Mae'n wir bleser cyflwyno fy Adroddiad Blynyddol cyntaf un ar ran Academi Wales. Mae'n gyfnod gwirioneddol gyffrous i ni, ac ni allaf aros i rannu'r hyn sydd i ddod yn ystod y misoedd a'r blynyddoedd nesaf.

Mae 2022 wedi rhoi cyfle inni bwysu a mesur cwpl o flynyddoedd hynod brysur a heriol. Yn ystod y pandemig, dan arweiniad medrus Paul Schanzer, cafodd Academi Wales y dasg heriol o droi ei rhaglenni, dosbarthiadau meistr a chyrsgiau wyneb yn wyneb (ac yn aml rhai preswyl) adnabyddus ac uchel eu parch, yn ddigwyddiadau rhithwir. Mae'r ystadegau yn dweud y cyfan – edrychwch ar y dudalen nesaf, 'Cipolwg ar ein blwyddyn'. Mae'r gwaith paratoi a wnaed gan y tîm yn ystod blwyddyn gyntaf y pandemig yn sicr wedi dwyn ffrwyth; gyda digwyddiadau rhithwir hollol wych, gan gynnwys ein hail rownd o ysgolion haf ac ysgolion gaeaf rhithwir. Yr ysgol haf

ddiweddar oedd y rhaglen rithwir fwyaf dymunol i mi ei mynychu erioed. Rydym wedi croesawu ein hail garfan ar gyfer y Rhaglen Graddedigion Cymru Gyfan, ac rydym yn falch o weld ein graddedigion yn ffynnu yn eu lleoliadau gwaith ac yn eu hastudiaethau Gradd Meistr. Hyfryd oedd gweld digwyddiad sefydlu'r graddedigion yn cael ei gynnal mewn modd hybrid; trwy gyflwyno llawer o'r cynnwys ar-lein, ond eto yn eu dwyn nhw ynghyd ar gyfer y gweithgareddau tîm. O'm safbwynt i, mae hyn yn tanlinellu pwysigrwydd meddwl o ddifri am ddyfodol y ddarpariaeth rithwir ac wyneb yn wyneb; mae angen i ni ddatblygu ein cynlluniau at y dyfodol yn seiliedig ar yr hyn y mae ein cynrychiolwyr eu hangen, a'r hyn sy'n gweddu orau i'r cynnwys, yn hytrach na mabwysiadu un dull penodol.

Dim ond ers diwedd 2021 yr wyf wedi bod yn rhan o Academi Wales, ond yn barod gallaf weld yr effaith y mae'r sefydliad bach hwn yn ei gael ledled Cymru ar y rhai sy'n arwain. Yn ystod fy chwe mis cyntaf rwyf wedi treulio cryn amser yn siarad â rhanddeiliaid allweddol am Academi Wales: am y pethau rhagorol rydym yn eu gwneud, ac am ffyrdd i wella. Mae'r negeseuon yn gyson – mae cynnyrch a rhaglenni Academi Wales yn rhai uchel eu parch sydd ag enw rhagorol. Mae yna gyfleoedd cyffrous i Academi Wales ddatblygu ei darpariaeth ymhellach er mwyn cefnogi arweinwyr yn fwy effeithiol fyth yn ein byd cymhleth a chythryblus.

Wrth edrych i'r dyfodol, ac wrth i ni ddod allan o'r pandemig, rwy'n edrych ymlaen at gwrdd â mwy ohonoch mewn digwyddiadau wyneb yn wyneb a hybrid. Bydd mwy o newyddion yn y man ynglŷn â'n dathliadau pen-blwydd yn 10 oed yn yr hydref.

Cipolwg ar ein blwyddyn

Cyllideb
£955k

2,189
o gynrychiolwyr

Cost gyfartalog

i'w gyflawni yn cyfateb i

£301.05

fesul
cynrychiolydd

61%

o gynnydd
mewn
defnyddwyr
yn cofrestru ar ein
gwefan

8%

o gynnydd mewn
edrychiadau
ar draws pob un o'n
tudalennau gwe

Gwnaethom gyflawni

o weithdai,
digwyddiadau,
cyrsgiau a
chynadleddau

6,822

o ddilynwyr Twitter, a

6,928

o danysgrifwyr i'n
Bwletin Cyfleoedd

38,473

o bobl wedi gwyllo
ein fideos YouTube

Dyna gyfanswm
amcangyfrifedig
o amser gwyllo o

8,100 awr!

Ystadegau cydraddoldeb ac amrywiaeth

Rhagarweiniad

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod ein rhaglenni yn agored ac yn hygyrch, fel y gallwn gefnogi datblygu gweithlu sy'n adlewyrchu'r cymunedau amrywiol yr ydym yn eu gwasanaethu. Mae'n hanfodol ein bod yn monitro ac yn dadansoddi gwybodaeth am amrywiaeth, fel y gallwn sicrhau bod ein harferion recriwtio a marchnata rhaglenni yn deg ac yn dryloyw, ac yn hyrwyddo cyfleoedd cyfartal.

Rydym yn ymgorffori cwestiynau ar gydraddoldeb ac amrywiaeth ym mhob un o'n ceisiadau digwyddiadau, ac eithrio digwyddiadau a sesiynau hyfforddi pwrpasol. Heb gynnwys digwyddiadau eithriadig, bu cyfanswm o 2,801 o geisiadau yn 2021-22. Mae'r ffigwr hwn yn sail i'r canrannau sydd yn adroddiad yr adran hon.

Ethnigrwydd

- Fe wnaeth 89% o ymgeiswyr ddisgrifio eu grŵp ethnig fel 'Gwyn: Cymreig/Seisnig/Albanaidd/Gwyddelig o Ogledd Iwerddon/Prydeinig'.
- Yr ail gategori mwyaf oedd y rhai oedd yn uniaethu fel 'Unrhyw grŵp ethnig arall' (3.4%).

Rhywedd

- Fe wnaeth 74.2% o ymgeiswyr ddisgrifio eu hunain fel 'Benywaidd'.
- Fe wnaeth 23.8% o ymgeiswyr ddisgrifio eu hunain fel 'Gwrywaidd'.

Anabledd

- Fe wnaeth 10.7% o ymgeiswyr ddisgrifio eu hunain fel unigolyn â chyflwr iechyd corfforol neu iechyd meddwl neu salwch oedd yn para neu y disgwylid iddo bara 12 mis neu fwy.
- Dywedodd 4.1% o ymgeiswyr bod eu cyflwr neu salwch yn amharu ar eu gallu i gyflawni gweithgareddau pob dydd.

Crefydd

- Fe wnaeth 45.7% o ymgeiswyr ddatgan nad oedd crefydd ganddynt.
- Yr ail gategori mwyaf oedd y rhai oedd yn uniaethu fel Cristnogion (43.5%).

Statws priodasol

- Fe wnaeth 57.7% o ymgeiswyr ddisgrifio eu hunain yn briod neu mewn partneriaeth sifil.
- Yr ail gategori mwyaf oedd y rhai oedd yn datgan eu bod yn sengl (20.5%).

Gwybodaeth bellach

Nid ydym yn casglu gwybodaeth ar gyfer digwyddiadau pwrpasol am nad ydym yn chwarae rhan mewn dethol y cynrychiolwyr. Nid ydym yn casglu gwybodaeth ar gyfer sesiynau hyfforddi oherwydd natur yr hyn sy'n cael ei gynnig.

Ebrill – Mehefin 2021

Gwelliant Parhaus

Sesiynau Codi Ymwybyddiaeth o'r Economi Gylchol

Fe wnaethom barhau i archwilio pob cyfle i gydweithio â'n cymheiriaid gweision sifil. Buom yn gweithio mewn partneriaeth â'n cydweithwyr Datblygu Polisi Economi Gylchol Llywodraeth Cymru i gyflwyno ar y cyd sesiwn codi ymwybyddiaeth ar Yr Economi Gylchol. Rhoddodd y digwyddiad rhyngweithiol poblogaidd hwn gyflwyniad i gynrychiolwyr am yr economi gylchol mewn cyd-destun Cymreig.

Mae deall sut mae 'ymgysylltu' a 'chyfranogi' a 'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol' wrth wraidd ein hymwneud â'r pwnc, yn ogystal â sut y gallwn ni i gyd gyfrannu a chael yr effaith mwyaf posibl. Fe wnaeth y sesiwn gynnwys astudiaethau achos o Gyrchfan Parc Cenedlaethol Bluestone a Chaffi Trwsio Cymru hefyd.

Adborth: "Mae gan lawer o bobl ddiddordeb mewn cymryd rhan yn y mentrau economi gylchol. Gwnaeth tîm LIC waith da wrth fynd gam ymhellach gyda'r ymgynghori yn hytrach nag ymgynghori ar y cynnyrch gorffenedig yn unig."

Talent ac Olyniaeth

Ysgol Haf Arweinyddiaeth Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru 2021

Cynhaliodd Academi Wales yr Ysgol Haf Arweinyddiaeth Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru rithwir fyw o 22 i 24 Mehefin 2021. Yn ei 16eg blwyddyn fe wnaethon ni gynllunio'r rhaglen yn benodol i ddiwallu anghenion datblygu allweddol arweinwyr Cymru, a'r rhai sy'n gweithio o fewn sefydliadau gwasanaethau cyhoeddus a gwirfoddol Cymru. Er mwyn cefnogi trefniadau a chyflwyno Ysgol Haf 2021, bu Academi Wales yn gweithio ar y cyd â chwmni cynhyrchu annibynnol 'Spencer David Productions'.

Gan dynnu ar wybodaeth ac arbenigedd cymuned glodfawr o siaradwyr rhyngwladol, thema drosfwaol Ysgol Haf 2021 oedd, 'Adennill, Adnewyddu, Adfywio – Llwybr tuag at y dyfodol newydd'.

Bu'r rhaglen rithwir rhyngweithiol dri diwrnod yn gyfle i arweinwyr ganolbwyntio ar ddyfodol gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru a'r hyn mae'n ei olygu o ran arwain mewn argyfwng a newid.

Wedi'i dylunio fel rhaglen 'ymestyn', roedd yn gyfle unigryw i adolygu ac adnewyddu sgiliau cyfredol, a meithrin gwybodaeth a mewnwleidiad newydd o ran arferion arwain blaengar. Roedd y gynulleidfa yn cynnwys 218 o gyfranogwyr, a 20 o hwyluswyr yn darparu cymorth, yn cynrychioli 89 sefydliad o bob rhan o'r sectorau cyhoeddus a gwirfoddol yng Nghymru. Yn debyg i flynyddoedd blaenorol, roedd nifer cyfyngedig o leoedd a chafodd y rhain eu cynnig drwy broses ddethol gystadleuol.

Yn ystod y rhaglen dri diwrnod bu cynrychiolwyr yn mynychu chwe sesiwn hwyluso ac yn gwrandao ar naw prif siaradwr. Derbyniodd yr Ysgol Haf gymorth naw hyfforddwr achrededig a gyflwynodd 321 awr o sesiynau blasu hyfforddi.

Derbyniodd Ysgol Haf 2021 adborth rhagorol, gyda 82% o gynrychiolwyr yn rhoi sgôr o 4 neu 5 allan o 5 i'r digwyddiad.

Gofynnodd y gwerthusiad i gynrychiolwyr nodi sgôr rhwng 1 a 5, gydag 1 yn wael a 5 yn rhagorol, ac roedd 82% o'r adborth yn sgôr 4 neu 5.

Datblygu Arweinyddiaeth a Newid

Saith Arfer Pobl Hynod Effeithiol

Gydag ymhell dros 100 o geisiadau am y lleoedd cyfyngedig ar raglen agoriadol ar-lein 'Saith Arfer Pobl Hynod Effeithiol', unwaith eto fe ddangosodd y profiad dysgu hynod bleserus a thrawsnewidiol hwn fod egwyddorion digyfnewid Dr. Steven R. Covey o ran effeithiolrwydd personol a phroffesiynol yn parhau i fod yn berthnasol ac yn gyfoes yn y cyfnod hwn o adfyd, ansicrwydd a newid.

Dros gyfnod o bythefnos, mewn chwe gweithdy 'rhithwir' 2 awr a hanner yr un, bu cyfranogwyr o sefydliadau cyhoeddus a thrydydd sector ledled Cymru yn archwilio arferion ac egwyddorion arwain allweddol oedd yn eu hysgogi a'u hysbrydoli i:

- fentro;
- gwella cyfathrebu rhyngpersonol;
- sefydlu mwy o ymddiriedaeth;
- cryfhau perthynas pobl â'i gilydd;
- cynyddu dylanwad;
- cydbwysu blaenoriaethau allweddol.

Dyma enghreifftiau o'r adborth:

"Fe wnaeth y cwrs wthio'r ffiniau mewn modd cadarnhaol o ran sut y gellir cyflwyno hyfforddiant mewn modd rhithwir."

"Mae Academi Wales wedi gwneud gwaith gwych wrth addasu'r cwrs yn un rhithwir. Dydy hynny ddim yn beth hawdd ac mae'n galw am lawer mwy o waith a chanolbwyntio gan yr hyfforddwr a oedd yn bendant wedi dygymod â'r her; gwnaeth y tîm gweinyddol waith gwych hefyd gyda'u cymorth technegol."

"Roedd y cwrs yma'n eithriadol."

"Drwyddo draw, roedd y cwrs yn anhygoel, diolch am y cyfle i gael cymryd rhan yn y cwrs hwn."

"Cwrs hynod o ddefnyddiol – dyna'n union roeddwn ei angen ar hyn o bryd er mwyn symud pethau ymlaen a datblygu dulliau i'm cefnogi i fod yn arweinydd effeithiol."

Sefydlu dau Rwydwaith Cymheiriaid-i-Gymheiriaid gwahanol ar gyfer Arweinwyr yn y Sector Cyhoeddus yng Nghymru

Mewn ymateb i angen a nodwyd gan Uwch Arweinwyr ledled Cymru, sefydlodd Academi Wales ddau rwydwaith Cymheiriaid-i-Gymheiriaid gwahanol ddechrau mis Mehefin 2021 i weithredu fel gofod anffurfiol er mwyn cefnogi, cysylltu a chryfhau perthynas pobl â'i gilydd a helpu i fynd i'r afael â rhai o'r heriau arwain sy'n ein hwynebu nawr mewn ymateb i'r pandemig COVID.

Roedd un rwydwaith yn agored i Brif Weithredwyr, Cadeiryddion/Arweinwyr, a rwydwaith arall ar gyfer Cyfarwyddwyr yn y sector cyhoeddus yng Nghymru. Cynhaliwyd y cyfarfodydd rhwydweithiau cyntaf ym mis Mehefin 2021 ac yn dilyn adborth cadarnhaol, cynhaliwyd pedair sesiwn arall yn 2021.

Adborth: "Bu'n sesiwn fewnweledol iawn yn tanlinellu ymhellach bwysigrwydd neilltuo amser i ni ein hunain, a manteision defnyddio gofod anffurfiol i rannu ac i wrando ar ein gilydd. Er nad oedd agenda ffurfiol, roedd y sgwrs yn llifo ac yn canolbwyntio ar gynnal/gwella lles drwy gyfnodau heriol, ac roeddem i gyd o'r farn ei fod yn fuddiol."

Mae'r rhwydweithiau eisoes wedi rhoi cyfleoedd i Arweinwyr gefnogi ei gilydd, a rhannu gwybodaeth, sgiliau a phrofiadau'r sector cyhoeddus, a byddant yn parhau i gynnig dull personol rhagweithiol o fynd i'r afael â phroblemau cymhleth mewn amgylchedd diogel a chefnogol.

Rhaglen Graddedigion Cymru Gyfan

Lansiad recriwtio a sesiynau gwybodaeth

Dechreuwyd hyrwyddo Rhaglen Graddedigion Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru Gyfan 2022 drwy gyfrwng ffeiriau gyrfaoedd, ymgynghorwyr gyrfaoedd prifysgolion a'r cyfryngau cymdeithasol. Cynhaliwyd sesiynau gwybodaeth cyn y lansiad ac yn ystod ymgyrch fyw y rhaglen, yn disgrifio'r broses ymgeisio a'r gefnogaeth fydd ar gael i ymgeiswyr.

Roedd hyn yn cynnwys ymchwilio a gweithredu ffyrdd y gallem gael gwared ar unrhyw rwystrau a allai atal pobl rhag ymgeisio er mwyn sicrhau bod y broses recriwtio yn deg ac yn hygyrch i bawb.

Agorwyd y broses ymgeisio am Raglen Graddedigion Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru Gyfan 2022 ar 28 Mehefin 2021 gan achosi cryn ddiddordeb.

Llywodraethu ac Arweinyddiaeth Fwrdd

8 Mehefin 2021 – Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE) Gweithdy Ailosod

Ym mis Mehefin, hwylusodd Academi Wales weithdy gydag aelodau o SOLACE Cymru Wales. Cynlluniwyd y sesiwn i archwilio rôl a pherthynas SOLACE ac arweinyddiaeth llywodraeth leol yn y dyfodol, ynghyd â chydweithwyr mewn llywodraeth leol, ar draws sectorau ac ar draws y Llywodraeth.

Roedd amseriad y sesiwn hon yn arwyddocaol yn dilyn etholiadau diweddar gyda Llywodraeth Cymru newydd yn dysgu o COVID-19 wrth bontio o ymateb i adfer ac archwilio ffyrdd newydd o weithio er mwyn adnewyddu a chryfhau partneriaethau.

2 Gorffennaf 2021 – Gweithdy Byrddau Iach – Bwrdd Rhwydwaith Arennol Clinigol Cymru (WRCN)

Hwylusodd Academi Wales weithdy Byrddau Iach gyda Bwrdd y WRCN, sy'n gweithredu fel is-bwyllgor Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru. Mae'r modd y mae Arweinwyr y Sector Cyhoeddus yn cyfrannu at eu Bwrdd yn elfen hanfodol wrth feithrin y diwylliant ystafell bwrdd gorau er mwyn cyflawni perfformiad uchel.

Roedd y gweithdy Byrddau Iach yn gyfle i aelodau Byrddau archwilio'r heriau sydd o flaen byrddau mewn gwasanaethau cyhoeddus, yn gyfle i fagu dealltwriaeth o fyrrddau iach, sut y maent yn edrych a'r hyn maent yn ei wneud, ac i nodi sut y gallant gyfrannu mewn ffordd gadarnhaol i greu bwrdd iach ynghyd â deall y camau i wella perfformiad y bwrdd.

Roedd Aelodau Byrddau yn gallu hunanasesu perfformiad eu byrddau eu hunain, gan adnabod elfennau Bwrdd iach a'r ffyrdd y gallant wella neu gynyddu eu perfformiad eu hunain a chyfrannu tuag at gynyddu effeithiolrwydd cyffredinol y Bwrdd.

Gorffennaf – Medi 2021

Gwelliant Parhaus

Economi Gylchol: Tu Hwnt i Ailgylchu

Cyflwynwyd y digwyddiad codi ymwybyddiaeth hwn mewn partneriaeth â'n cydweithwyr yn y Gwasanaeth Sifil Lleol gyda ffocws ar ddiffinio'r hyn yr ydym yn ei olygu wrth sôn am 'Economi Gylchol'. Mae economi gylchol yn parhau i ddefnyddio adnoddau a deunyddiau cyhyd ag y bo modd ac yn osgoi gwastraff o unrhyw fath. Bydd hyn yn golygu symud o 'economi linol' sy'n rhagdybio cyflenwad cyson o adnoddau naturiol neu'r diwylliant cymryd-cynhyrchu-defnyddio-gwaredu sy'n seiliedig ar echdynnu adnoddau, cynhyrchu nwyddau a gwasanaethau, a gwaredu gwastraff defnyddwyr.

Y neges drosfwaol o'r digwyddiad hwn oedd pwysigrwydd yr angen i symud i economi gylchol i alluogi cyflawni canlyniadau amgylcheddol allweddol megis lleihau ein hallyriadau carbon a'n gor-ecsbloetio o adnoddau naturiol, i helpu i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth a chael effaith gadarnhaol ar wella canlyniadau economaidd a chymdeithasol.

Datblygu Arweinyddiaeth a Newid

Deallusrwydd emosiynol a'r normal newydd ar gyfer arweinwyr heddiw

Mae datblygu deallusrwydd emosiynol yn hanfodol i allu rheoli a chefnogi cydweithwyr sy'n gweithio o gartref yn llwyddiannus. Mae pobl sy'n meddu ar radd uchel o ddealltwriaeth emosiynol yn gwybod yr hyn maent yn ei deimlo, ystyr eu hemosiynau, a sut gall yr emosiynau hyn effeithio ar bobl eraill.

Fodd bynnag, mae deall sut i ddangos a datblygu deallusrwydd emosiynol ar-lein – tra bod pobl yn cydbwysu bywyd cartref a gweithio mewn amgylchedd rhithwir – yn her sy'n wynebu'r rhan fwyaf o bobl nawr yn fwy nag erioed.

Ailgynlluniwyd ein gweithdy i adlewyrchu effaith y pandemig a chaiff ei gyflwyno'n rhithiol i sicrhau ein bod yn gallu ymgysylltu â Chymru gyfan.

Trefnwyd tri gweithdy ar gyfer 2021 – pob un ohonynt yn llawn – a chafodd gweithdy ei gyflwyno hefyd fel rhan o Gynhadledd Hyfforddi Rithwir Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru 2021. Trefnwyd gweithdai ychwanegol yn 2022 a bydd Deallusrwydd Emosiynol wrth wraidd ein rhaglen arweinyddiaeth yn y dyfodol.

Sefydlu'r Rhwydwaith Cymheiriaid-i-Gymheiriaid cyntaf ar gyfer GIG Cymru

Yn dilyn digwyddiad diweddar sefydlu Aelodau Annibynnol y Bwrdd, sefydlwyd rhwydwaith Cymheiriaid-i-Gymheiriaid newydd yn benodol ar gyfer Aelodau Cysylltiol ac Aelodau Annibynnol Bwrdd GIG Cymru. Bydd hyn yn cynnig amgylchedd diogel i gefnogi aelodau newydd y Bwrdd yn eu rôl newydd, a bydd yn gweithredu fel gofod anffurfiol i gysylltu a chryfhau perthynas pobl â'i gilydd.

Newydd – Datblygiad yn Seiliedig ar Gryfderau

Gwahoddwyd Academi Wales i gefnogi tîm Datblygiad Economaidd Rhanbarthol Gogledd Cymru o Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol mewn archwilio sut y gallent ddatblygu eu gallu ymhellach i ymateb i flaenoriaethau cyfnewidiol drwy dynnu ar gryfderau pob aelod o'r tîm a manteisio'n well ar gryfderau cyfunol y Tîm.

Bu unigolion yn cwblhau'r proffil Cryfderau Arbenigwr cyn mynychu gweithdy ar gyfer eu Cangen o'r Tîm Rhanbarthol.

Bu'r gweithgareddau yn y sesiynau hyn yn helpu i gynnig dealltwriaeth ddyfnach o'r canlyniadau ar lefel yr unigolyn ac ar lefel y tîm. Y cam nesaf yw ymgorffori'r dysgu drwy weithredu ffyrdd o weithio sy'n cefnogi dull sy'n seiliedig ar gryfderau.

Bu dau aelod o dîm Academi Wales yn ymgymryd ag achrediad yn yr offeryn Proffil Cryfderau a ddarperir gan Cappfinity, sydd wedi'i gymeradwyo a'i weithredu gan Lywodraeth Cymru. Cyflwynodd Cappfinity y gweithdy cychwynnol gyda'r uwch dîm rheoli a bu'r ddau hwylusydd Academi Wales yn arsylwi ac wedyn yn cyflwyno'r gweithdai ar gyfer y pedair adran. Mae hyn yn cynnig cyfle newydd i gefnogi'r Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru ac mae trafodaethau'n cael eu cynnal ynglŷn â pha ddull yw'r un gorau i'w fabwysiadu.

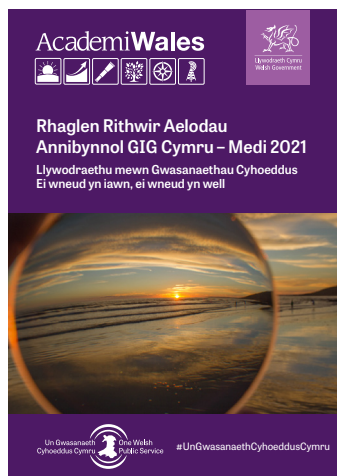
Rhaglen Graddedigion Cymru Gyfan

Nithio a chanolfannau asesu rhithwir

Bu'r tîm graddedigion yn brysur iawn yn cefnogi'r camau recriwtio ar gyfer Rhaglen Graddedigion Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru Gyfan 2022. Agorwyd y Rhaglen i geisiadau ar 28 Mehefin a'i chau ar 12 Gorffennaf, a derbyniwyd nifer fawr o geisiadau. Ar ôl nithio ar sail cymhwyster sylfaenol, gwahoddwyd ymgeiswyr cymwys i gwblhau asesiad ar-lein yn seiliedig ar gryfderau rhwng 28 Gorffennaf a 6 Awst. Trefnwyd canolfannau asesu rhithwir/cyfweliadau ar y cyd ar gyfer mis Hydref 2021.

Llywodraethu ac Arweinyddiaeth Bwrdd

15, 16, 22 a 23 Medi 2021 Rhaglen Sefydlu Aelodau Bwrdd Annibynnol GIG Cymru

Mewn partneriaeth â Swyddogion Llywodraeth Cymru ac Uwch Arweinwyr o Wasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru, cyflwynwyd pedwar modiwl y rhaglen hon gan Academi Wales yn ystod mis Medi.

Cynlluniwyd y rhaglen ar gyfer Aelodau

Cysylltiol ac Aelodau Annibynnol y Bwrdd, newydd eu penodi, er mwyn darparu'r gefnogaeth a'r wybodaeth berthnasol i ehangu eu gwybodaeth a'u sgiliau ac amlinellu'r hyn a ddisgwylir o'r rôl aelod o'r Bwrdd, i'w helpu i fynd i'r afael â'r heriau penodol a chyflawni'r newidiadau i'r gwasanaeth sydd eu hangen ar draws GIG Cymru a'r blaenoriaethau a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu.

Mae'r rhaglen ryngweithiol rithwir hon yn cynnig cyfleoedd i gynrychiolwyr glywed gan gyn-aelodau Bwrdd profiadol ac archwilio sut i berfformio'n effeithiol mewn cyfnodau heriol. Mae'n sail i'r wybodaeth sylfaenol y mae aelodau yn ei meithrin, gan roi cyfle iddynt gymryd rhan mewn trafodaeth ar y ffordd orau o reoli effeithiau newidiadau a gwelliannau mewn gwasanaeth.

Ymhlith modiwlau'r Rhaglen mae:

- Cyflwyniad i ethos, blaenoriaethau a dyheadau GIG Cymru.
- Llywodraethu yn y GIG a'ch rôl fel Aelod Cysylltiol ac Aelod Annibynnol o'r Bwrdd.
- Ystyriaethau ansawdd, perfformiad, cynllunio a chyllid.
- Pwysigrwydd sicrwydd a rôl y Bwrdd.

Hydref – Rhagfyr 2021

Gwelliant Parhaus

Digwyddiad Adeiladu Cyfoeth Cymunedol

Wedi'i gyflwyno gan Ganolfan Strategaethau Economaidd Lleol (CLES), mae Adeiladu Cyfoeth Cymunedol yn ymdrin â datblygiad economaidd lleol mewn modd sy'n canolbwyntio ar bobl a'r gymuned. Mae'n ailgyfeirio cyfoeth yn ôl i'r economi leol ac yn rhoi rheolaeth a manteision yn nwylo pobl leol.

Mae'r dull wedi'i wreiddio yn y traddodiad democrataidd cymdeithasol Ewropeaidd, lle mae'r wladwriaeth yn gweithio i ddiogelu gwerthoedd cyhoeddus a sicrhau canlyniadau da i ddinasyddion. Mae dull y DU wedi tynnu ysbrydoliaeth o waith a arloeswyd gan *The Democracy Collaborative* yn Cleveland, Ohio a'r cydweithfaoedd Mondragon yng ngwlad y Basg.

Ar ôl gweithio gyda Preston ers 2012 ar yr hyn a elwir yn 'Fodel Preston', mae CLES bellach yn cefnogi lleoedd ledled y DU a thu hwnt i adeiladu cyfoeth cymunedol.

Dyma rai o fanteision dysgu'r gweithdy rhyngweithiol hwn:

- Cyflwyniad i theori ac arfer Adeiladu Cyfoeth Cymunedol.
- Enghreifftiau ac astudiaethau achos o Adeiladu Cyfoeth Cymunedol ar waith.
- Trafodaeth ar berthnasedd Adeiladu Cyfoeth Cymunedol yng nghyd-destun polisi Cymru.
- Archwilio'r potensial i 'godi ymwybyddiaeth' ymhellach ledled Cymru o arfer Adeiladu Cyfoeth Cymunedol.

Deilliodd ein cyfranogiad o'n sganiau gorwel sy'n chwilio am themâu, syniadau, cyfleoedd a rhannu gwybodaeth y gallwn eu cyflwyno i'n Cymuned Gwelliant Parhaus Cymru Gyfan. Rhai o themâu'r sesiwn hon a oedd yn gorgyffwrdd oedd yr economi sylfaenol, caffael sector cyhoeddus, yr economi gylchol a dull gweithredu sy'n canolbwyntio ar y gymuned. Mae'r teitl pwnc a'r themâu sy'n gorgyffwrdd yn gweddu'n dda i agwedd cynaliadwyedd Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Ymgofrestrwyd cyfanswm o 84 o gynrychiolwyr ar gyfer y digwyddiad hwn a gynhaliwyd 30/11/21.

Digwyddiad Codi Ymwybyddiaeth ar Effaith Egwyddorion Rheoli Darbodus mewn Lleoliadau Addysgol

Bu'r sesiwn hon yn canolbwyntio ar effaith cyflwyno a gweithredu egwyddorion rheoli Darbodus mewn lleoliad addysgol. Gofynnwyd y cwestiwn: a all methodoleg a ddatblygwyd ac a ddefnyddir yn bennaf yn y diwydiant gweithgynhyrchu gael ei weithredu'n llwyddiannus yn y diwydiant gwasanaethau, megis mewn addysg? Mae'r ysgol 'astudiaethau achos' wedi bod yn gweithio ochr yn ochr â Toyota UK i ddatblygu diwylliant, dealltwriaeth a brwdfrydedd i ddefnyddio egwyddorion Darbodus fel rhan o'r drefn ddyddiol yn yr ysgol. Mae'r adroddiad yn adlewyrchu gwybodaeth yr awdur (a oedd gynt yn bennaeth yr ysgol) o lygad y ffynnon a thystiolaeth a gasglwyd trwy gyfrwng holiaduron diennw, cyfweiliadau unigol â staff ar wahanol lefelau yn yr ysgol a thrwy arsylwi ymarferion.

Talent ac Olyniad

Cynhadledd Hyfforddi Rithwir Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru 2021

Gan adeiladu ar lwyddiant y blynyddoedd blaenorol roeddem yn falch o gynnal Cynhadledd Hyfforddi Rithwir Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru 2021.

Yn dilyn llwyddiant 2020, cynhaliwyd y digwyddiad ar-lein ac roedd y gynulleidfa yn cynnwys 100 o ymarferwyr hyfforddi a mentora ffurfiol ac anffurfiol wedi'u dwyn ynghyd o 50 sefydliad ar draws y sector cyhoeddus a'r trydydd sector yng Nghymru.

Mae pwysigrwydd hyfforddi yn hynod arwyddocaol wrth gefnogi eraill i fagu meddylfryd, gwneud penderfyniadau, a chynllunio at y dyfodol mewn modd mwy clir ac mae'n cefnogi ochr ddynol yr heriau sy'n ein hwynebu. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried yr ansicrwydd a'r cymhlethdodau y bydd raid i ni eu hwynebu dros y misoedd nesaf a thu hwnt ar ein taith drwy'r byd presennol a thrwy fydd ôl-bandemig. Roedd y thema '*Hyfforddi ar gyfer y normal newydd – heriau cyfredol ac ôl-bandemig*' yn ymdrin â rhai o'r heriau hyn.

Roedd y dulliau a'r technegau a gyflwynwyd drwy gydol y digwyddiad yn canolbwyntio ar feithrin arferion sy'n bodoli eisoes ymhlith hyfforddwy'r i ymateb i'r heriau yn ystod cyfnodau o newid ac ansicrwydd ar gyfer unigolion a thimau. Roedd nifer o'r cynrychiolwyr yn aelodau o Rwydwaith Hyfforddi Cymru Gyfan.

Roedd y rhaglen yn cynnwys amrywiaeth o brif siaradwyr a gweithdai ysbrydoledig gan gynnwys:

- Allison Holland, 'Meddwl yn Wydn: Dulliau'n Seiliedig ar yr Ymennydd i Ddatblygu Gwynnwch'
- Dr Robert Holden, 'Mae Newid yn Digwydd: 5 Awgrym Hyfforddi ar gyfer y Normal Newydd'
- Bethan Emanuel, 'Hyfforddi ar gyfer y normal newydd – dulliau ymarferol'

Cafodd y digwyddiad groeso brwd gan y cynrychiolwyr:

"Dyna un o'r cynadleddau gorau i mi eu mynychu, cymysgedd gwych o gynnwys gan y prif siaradwyr a sesiynau grŵp gwych hefyd, diolch yn fawr, mae gen i lot o waith adfyfrio i'w wneud a dulliau newydd i'w defnyddio." Iechyd Cyhoeddus Cymru

"Cynnwys rhagorol. Dysgais fwy gan rai pobl yn fwy nag eraill, ond da oedd cael y trawstoriad i ddewis ohono. Amhrisiadwy o ran dysgu am wahanol safbwyntiau." Coleg Penybont

Bellach, mae'r Gynhadledd Hyfforddi wedi ennill ei phlwyf fel un o'r digwyddiadau uchaf eu proffil yn nyddiadur gweithgareddau blynyddol Academi Wales a gellir ei chyflwyno'n llwyddiannus yn rhithwir neu'n fyw.

ILM lefel 7 Rhaglen Hyfforddi a Mentora Weithredol

Bu Academi Wales yn cefnogi 24 o gyfranogwyr ar fwrsari wedi'i ariannu'n llawn o bob rhan o'r gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru i gwblhau cymhwyster achrededig ILM Lefel 7 Hyfforddi a Mentora. Cyflwynwyd y rhaglen ILM gan Brifysgol De Cymru ac mae'n darparu'r wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i bob cyfranogwr fod yn hyfforddwr a mentor effeithiol fel rhan o'i rôl yn arwain ar lefel weithredol/uwch strategol.

Datblygu Arweinyddiaeth a Newid

Gwerthuso Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog

Mae gan Gymru rai o'r polisïau a'r strategaethau mwyaf datblygedig ac uchelgeisiol yn y byd ar gyfer hybu dwyieithrwydd. Mae Strategaeth Iaith Llywodraeth Cymru, Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg yn gynllun uchelgeisiol ar gyfer perchnogaeth o'r iaith dros Gymru gyfan.

Dechreuwyd rhaglen 'Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog' gan Academi Wales i gefnogi'r model newydd o arweinyddiaeth gwasanaeth cyhoeddus i Gymru – Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru. Roedd yn brosiect peilot a oedd yn cynnwys dau gam ac yn rhedeg o fis Mawrth 2020 i fis Awst 2021. Roedd y rhaglen yn codi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth unigol a sefydliadol o ddatblygu i fod yn sefydliad sydd â diwylliant arwain cadarnhaol lle gall y Gymraeg ffynnu yn unol â strategaeth y Gymraeg 2050. Cynhaliwyd gwerthusiad allanol o'r peilot rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2021.

Canfu'r Gwerthusiad fod cefnogaeth gref i'r rhaglen Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog, ac yn benodol i'r rhesymeg y tu ôl i'r rhaglen i gefnogi a galluogi sefydliadau i ddatblygu diwylliant dwyieithog mwy cadarnhaol ac amlwg.

Croesawyd hyn yn unfrydol fel egwyddor arweiniol sy'n tanlinellu pwysigrwydd hyrwyddo negeseuon cadarnhaol ynghylch yr hyn y gall sefydliadau ei wneud i weithredu'n ddwyieithog yn fwy 'naturiol'. Pwysleisiwyd na ddylent ffocysu ar safonau nac ar ruglder yn y Gymraeg, ond yn hytrach ar gynyddu amlygrwydd y Gymraeg ac annog ei defnydd anffurfiol.

Bydd cynlluniau'r dyfodol yn canolbwyntio ar sut i symud ymlaen â'r rhaglen ac ar opsiynau o ran sut i'w chyflwyno ar raddfa sy'n fwy na'r peilot. Bydd Academi Wales yn datblygu pecyn cymorth i fynd law yn llaw â'r rhaglen, sy'n tynnu sylw at astudiaethau achos a phrofiad bywyd go iawn y rhai sydd yn Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog – Cymuned Ymarfer.

Ymhlith elfennau'r rhaglen ar gyfer y garfan nesaf bydd – Gweithdy Uwch Noddwyr, modiwl rhagarweiniol, cam diagnostig – asesu cryfderau sefydliadau, meysydd i'w datblygu a rhannau o'r sefydliad sydd angen cymorth wedi'i dargedu, mynediad at arbenigedd i ddatblygu cynlluniau gweithredu, gweithio cymheiriaid-i-gymheiriaid, gwaith adolygu a gwerthuso a lledaenu'r dysgu yn ehangach.

Ymgorffori Arweinyddiaeth – Rhaglen Darpar Gyfarwyddwyr

Roedd yn bleser i ni a'r cyfranogwyr gwrdd wyneb yn wyneb ar gyfer y gweithdy deuddydd hwn ym mis Tachwedd 2021.

Mae Paul King yn ymarferydd rhyngwladol mewn hyfforddi pobl i ddatblygu tri chymhwysedd arweinyddiaeth egniol allweddol:

1. **Cynwysoldeb** – y gallu i greu dealltwriaeth a'r ymdeimlad bod 'pawb ynghyd'.
2. **Gwrando Canoledig** – y gallu i wrando ar yr hyn a ddywedir heb ei gymryd yn bersonol.
3. **Dweud eich Dweud** – mynegi eich barn gydag eglurder a manwl gywirdeb wrth wneud safiad.

Fe wnaeth y cyfranogwyr fwynhau gweithio gyda'i gilydd a chael gwir ymdeimlad o bresenoldeb ei gilydd yn yr amgylchedd hwnnw ac addasu eu meddyliau, eu hegni a'u gweithredoedd er mwyn i'w presenoldeb a'u cyfathrebu greu mwy o effaith. Roeddent yn cydnabod y gwahaniaeth pan oeddent yn ganoledig – cyflwr niwtral sy'n cefnogi:

- Meddwl agored ar gyfer canfod yn glir.
- Calon agored er mwyn ennyn hunan-drugaredd a thrugaredd tuag at eraill.
- Craidd sy'n gadarn a chymwys.

Gall y ffordd yr ydym yn eistedd ac yn sefyll newid y ffordd yr ydym yn meddwl ac yn siarad. Mae hyn yn newid y ffordd yr ydym yn cael ein portreadu gan bobl eraill ac yn cynnig y cyfle i ennyn mwy o ddealltwriaeth ac i wneud penderfyniadau mwy effeithiol.

Ionawr – Mawrth 2022

Gwelliant Parhaus

Sylw ar y teledu i'n sesiynau Ymwybyddiaeth o'r Menopos

Cafodd ein sesiynau 'Why Discuss the Menopause at Work?' sylw arbennig gan ITV ar y rhaglen *Wales at Six*.

Soniodd Kate Lewis, Cefnogwr Menopos ITV, am fantais y sesiynau a chyfweld ag arweinydd y sesiwn, Jayne Woodman, i sgwrsio am ei gwybodaeth a'i phrofiadau.

Menywod dros 50 oed yw'r grŵp sy'n tyfu gyflymaf yng ngweithlu'r DU. Bydd y rhan fwyaf o fenywod yn profi symptomau'r menopos. Gall rhai o'r rhain fod yn eithaf difrifol a chael effaith sylweddol ar weithgareddau pob dydd.

Talent ac Olyniaeth

Ysgol Aef Arweinwyr Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru 2022

Cynhaliodd Academi Wales Ysgol Aef Arweinwyr Un Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru rhwng 1-4 Chwefror 2022. Roedd y gynulleidfa yn cynnwys 42 o uwch arweinwyr yn cynrychioli 33 sefydliad a phob un yn gweithio o fewn tair haen uchaf gwasanaethau cyhoeddus a gwirfoddol Cymru. Bu'n gyfle i archwilio ffyrdd newydd o arwain a rheoli'r busnes a datblygu dulliau newydd o wella perfformiad.

Cynhaliwyd Ysgol Aef Arweinwyr Un Gwasanaeth Cyhoeddus 2022 ar ffurf rhaglen fyw ar-lein a rhithwir o ddysgu cyfunol yn rhoi cyfle i wrando ar siaradwyr ac academwyr o fri rhyngwladol sy'n arbenigwyr yn eu maes. Roedd pob un yn rhannu eu mewnwelediad, eu gwybodaeth a'u harbenigedd â'r gynulleidfa.

Ein huchelgais oedd atgyfnerthu a meithrin rhwydwaith o'r arweinyddiaeth uchaf ar draws y sector cyhoeddus a'r trydydd sector yng Nghymru i hwyluso rhwydwaith o ddysgu cydweithredol ledled Cymru sy'n treiddio y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth i gymunedau. Thema Ysgol Aef 2022 oedd 'Adennill, Adnewyddu, Adfywio - Llwybr tuag at y dyfodol newydd'.

Roedd y rhaglen 4 diwrnod yn gyfle i ffocysu ar ddyfodol arweinyddiaeth o fewn gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, a'r hyn mae'n ei olygu o ran arwain allan o argyfwng, rheoli newid a diogelu gwasanaethau cyhoeddus at y dyfodol.

Bu'r rhaglen yn archwilio dulliau newydd o adeiladu gwasanaeth cyhoeddus sy'n fwy hyderus, gan barhau i ennyn gwerthoedd arweinyddiaeth cryf i greu llwybr a rennir allan o'r argyfwng hwn i ddyfodol newydd.

Dyma'r hyn a ddywedodd cynrychiolwyr:

"Er yn rhithwir, roedd Ysgol Aef Academi Wales yn brofiad dysgu gwych. Bu llawer o waith meddwl y tu ôl i'r rhaglen a sut i saernïo profiad dysgu unigryw. Fel uwch arweinydd, roedd wedi fy ailfywiogi wrth dreulio amser i ffwrdd a chanolbwytio ar fy arweinyddiaeth."

"Mae'r Ysgol Aef yn rhoi'r cyfle i chi dyfu ac adfyfrio. Fel arweinwyr mae gwneud hyn yn hanfodol er mwyn i ni allu cefnogi ein timau a'n sefydliadau." Chwarae Teg

"Roedd yn fy atgoffa o'r angerdd a'r brwdfrydedd oedd gen i pan o'n i'n iau a'r angen i mi ymgysylltu â'r person hwnnw wrth i mi dyfu a datblygu." Cyfoeth Naturiol Cymru

"Dyna'n union oedd ei angen arnaf. Bu'n help i gyflwyno arferion da, cynnig amgylchedd i feddwl a da oedd gallu rhwydweithio/clywed profiadau pobl eraill. BIP Aneurin Bevan

Datblygu Arweinyddiaeth a Newid

Sesiwn mewn partneriaeth â Swyddfa'r Prif Nyrs a Chwm Elan

Daeth Uwch Arweinwyr Nyrsio Iechyd Meddwl o bob cwr o Gymru ynghyd ym mis Chwefror 2022 ar gyfer digwyddiad deuddydd datblygu arweinyddiaeth a drefnwyd gan Academi Wales mewn partneriaeth â Swyddfa'r Prif Nyrs (Cymru) a Phorthdy Cwm Elan yng Nghanolbarth Cymru.

Gan gyfuno gweithgareddau awyr agored gydag egwyddorion ac arferion arwain a datblygu timau, heriwyd a chefnogwyd arweinwyr nyrsio i gamu allan o'u parth cysur a dysgu sgiliau a chaffael mewnwelediadau y gallent eu defnyddio, ac yn bwysicach fyth eu cymhwyso i'w rolau a'u cyfrifoldebau arwain unigol wrth drefnu a darparu gofal iechyd meddwl ac anabledd dysgu.

Un o uchafbwyntiau'r digwyddiad datblygu oedd 'cynulleidfa yng nghwmni' Sue Tranka, Prif Swyddog Nyrsio (Cymru) a fu'n rhannu ei thaith arweinyddiaeth amrywiol ac ysbrydoledig, a'i phum blaenoriaeth ar gyfer nyrsio yng Nghymru yn ogystal â chymryd rhan mewn sesiwn holi ac ateb ysgogol, llawn syniadau.

Derbyniodd y digwyddiad datblygu arweinyddiaeth werthusiadau rhagorol; fe wnaeth sawl cyfranogwr ddatgan ei fod yn brofiad dysgu hynod fuddiol, cofiadwy a thrawsnewidiol.

Cyflwynwyd sesiwn hefyd i'r Senedd i nodi Wythnos Dysgu yn y Gweithle 2022 (16-22 Mai), a oedd yn rhan o'u diwrnod 'Dysgu ac Arwain' rhyng-seneddol.

Rhaglen Graddedigion Cymru Gyfan

Wythnos Sefydlu Graddedigion

Ddiwedd mis Mawrth 2022, dechreuodd 17 o raddedigion a gafodd eu recriwtio'n llwyddiannus ar gyfer Rhaglen Graddedigion Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru, ar eu taith gyda Rhaglen Sefydlu wythnos o hyd.

Roedd y rhaglen sefydlu yn cynnwys nifer o gyfleoedd cyffrous megis cyflwyniad i'r rhaglen, gwybodaeth am eu cymhwyster Meistr Arweinyddiaeth, prif siaradwyr yn cynnwys Ysgrifennydd Parhaol Llywodraeth Cymru a thrafod pynciau megis Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, a'r Gymraeg.

Daeth yr wythnos i ben gyda gweithgareddau timau a sesiynau Dysgu a Datblygu, megis Seicoleg Gadarnhaol yng Nghwm Elan.

Bellach mae pob un o'r 17 o raddedigion wedi dechrau yn eu swyddi cyntaf gyda'u sefydliadau cynhaliol.